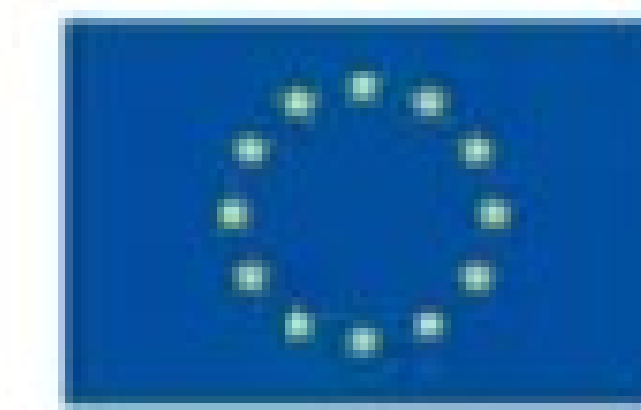

Spolufinancováno
Evropskou unií

Posílení úrovně sociálního dialogu v odvětvích a podpora adaptace odvětví na změny

CZ.03.01.03/00/22_001/0000890

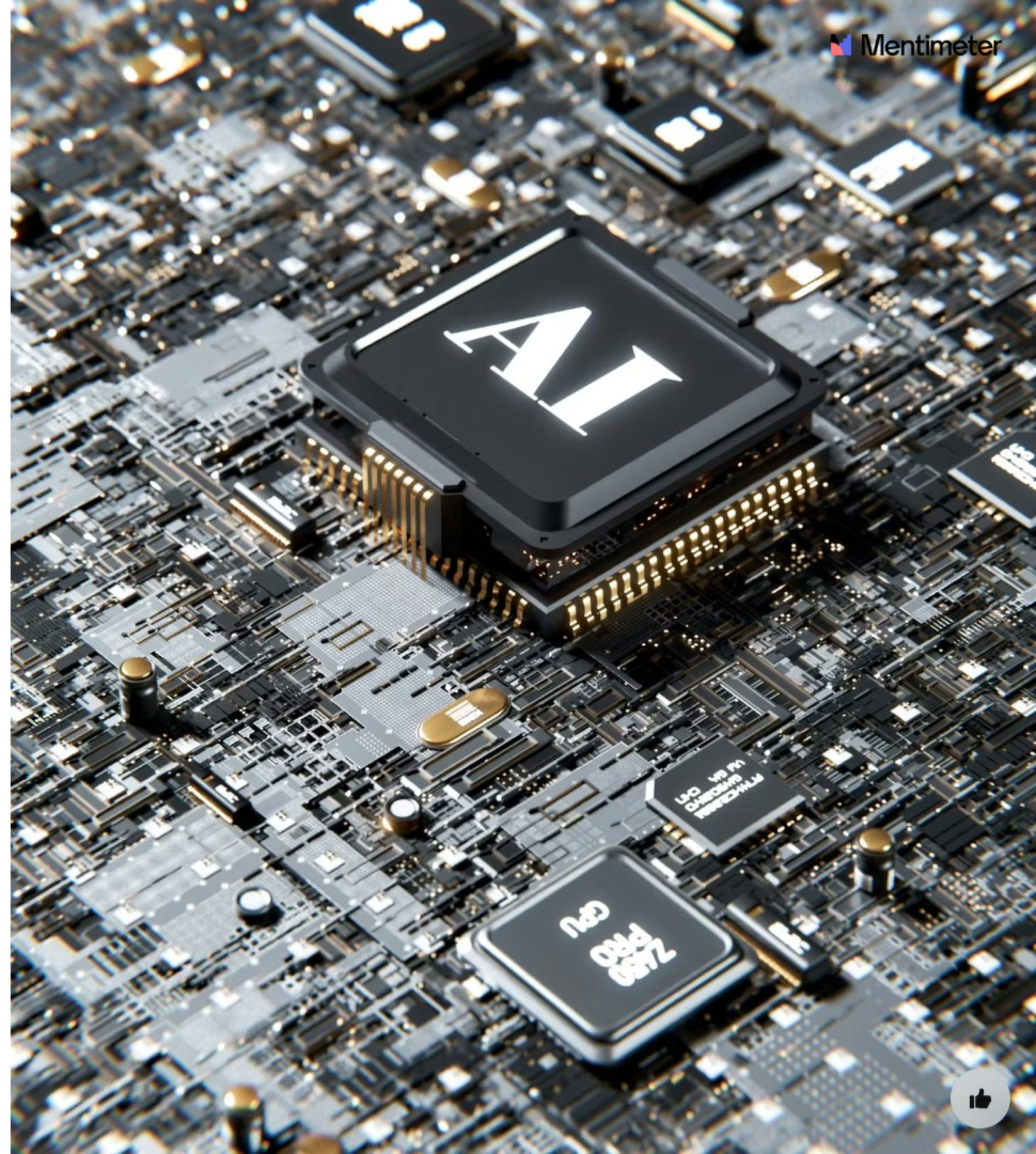
Od Knihovny.cz k nástrojům AI

Národní knihovna ČR
28/05/2025

Projekt je financován z Operačního
programu Zaměstnanost plus

Al a co s ní?

Velké jazykové modely

- ~~DeepSeek~~
- Gemini - Google
- (Claude)
- Copilot - Microsoft
- **ChatGPT**

<https://vtm.zive.cz/clanky/bbc-otestovala-velke-ai-chatboty-pri-vyhledavani-a-sumarizaci-obcas-lzou-uplne-vsichni/sc-870-a-233081/default.aspx>

ChatGPT <https://chatgpt.com>

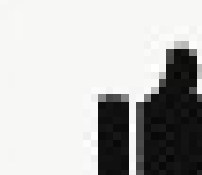
- Konverzační AI pro odpovědi na otázky, generování textů, brainstorming a další
- Rychlá dostupnost, široká škála informací a aplikací, podpora pro různé jazyky.
- Základní verze zdarma, ChatGPT Plus stojí \$20/měsíc s přístupem k pokročilejší verzi (GPT-4)

PROMPT

Jedná se o **pokyn, otázku nebo požadavek**, který uživatel zadá AI, aby získal odpověď nebo výstup. V podstatě je to text, kterým instruujete činnost AI.

OVĚŘUJTE

pořád je to jenom (ná)stroj!

Jožo Chrúst

Jožo Chrúst je známý moravský zpěvák lidových písní, který svou interpretací a charismatem přináší tradiční moravské písně k současným posluchačům. Narodil se v srdci jižní Moravy, kde byl obklopen lidovou kulturou, kterou si zamiloval už v dětství. Chrústova tvorba zahrnuje široké spektrum písní od melancholických balad po živé taneční melodie. Díky jeho výraznému hlasu a osobitému projevu se stal jednou z ikon moravského folkloru, přičemž se pravidelně objevuje na folklorních festivalech po celé České republice a jeho hudba rezonuje i za hranicemi. Jeho interpretace zachovává autenticitu, ale zároveň vnáší moderní prvky, které zaujmou i mladší generace.

Já promptuju, on halucinuje

hlavně u delších úkolů

Autorské právo

AI z pohledu práva <https://linktr.ee/aipravo>

AI Akt EU <https://digitalnicesko.gov.cz/ai-akt/>

ROLE a KONTEXT

Používání rolí v promptu při komunikaci s umělou inteligencí je užitečné, protože to **pomáhá AI lépe pochopit kontext a zaměření požadavku, což vede k přesnějším a relevantnějším odpovědím**. Role poskytují jasnou strukturu a zaměření na konkrétní úkol nebo perspektivu, kterou má AI při generování odpovědi nebo výstupu zohlednit.

~~"Jaké jsou trendy v knihovnictví?"~~

"Představ si, že jsi knihovník, který se specializuje na digitalizaci a inovace. Jaké jsou současné trendy v knihovnictví v této oblasti?"

ROLE a KONTEXT

Vytvoř podrobný scénář {**specifikace úrovně detailu**} pro interaktivní knihovnickou lekci {**formátový požadavek**} na téma informační gramotnost {**široký tematický záběr**}, zaměřenou na kritické hodnocení online zdrojů {**konkrétní zaměření**}.

Scénář by měl obsahovat konkrétní aktivity pro žáky ve věku 12–15 let {**cílová skupina**} a zahrnovat praktické ukázky analýzy falešných zpráv {**požadavek na příklady**}. Uveďte také doporučené zdroje a digitální nástroje pro podporu výuky {**užitečné nástroje**}. Na závěr přidej otázky pro diskuzi a zpětnou vazbu účastníků {**aplikovatelné závěry relevantní pro praxi**}.

Vyzkoušejme si ...

- otevře si ChatGPT
- do něj můžete kopírovat moje zadání

Odpověď nepříjemnému uživateli

Představte si, že jste knihovník/knihovnice odpovědný/á za komunikaci s uživateli. Vaším úkolem je napsat profesionální a empatickou odpověď na následující stížnost, která byla doručena e-mailem.

Úkol: **Napište profesionální odpověď na tuto stížnost.**

Vaše odpověď by měla být zdvořilá, věcná a empatická, zároveň by však měla jasně vysvětlit, jak knihovna s těmito podněty pracuje.

Pokud není možné požadavky uživatele splnit (např. sobotní otevírací doba), nabídněte rozumné vysvětlení či alternativní řešení.

Zaměřte se na vyváženou komunikaci – ujistěte uživatele, že jeho zpětná vazba je důležitá, ale zároveň dbejte na udržení profesionálního tónu.

Dobrý den, jsem naprosto znechucen podmínkami ve vaší knihovně! Opravdu nechápu, jak je možné, že v roce 2025 musí čtenáři trpět takovou nepohodou.

1. Teplota v knihovně – Bud' je tu jako v sauně, nebo naopak mrznu. Nedá se tu vydržet! Máte tam vůbec termostat, nebo si děláte z uživatelů pokusné králíky?

2. Světlo – Bud' oslňujete člověka jako na stadionu, nebo je tu přítmí, že člověk ani nepřečte písmenka v knize. Jste snad knihovna, nebo jeskyně?!

3. Špatná akvizice – K čemu je knihovna, která nemá ani základní tituly? Hledal jsem jednu knihu a samozřejmě nic! Jak si mám něco přečíst, když u vás nikdy nemáte, co potřebuji?

4. Otevírací doba – Jak je možné, že NEMÁTE OTEVŘENO V SOBOTU?! Co si počnou lidé, kteří přes týden pracují? Mám snad kvůli návštěvě knihovny brát dovolenou?!

Převod složitého textu do srozumitelné podoby

Zjednodušte text – přeformulujte ho do jasné a srozumitelné podoby. Vytvořte přehledný odrážkový seznam, který obsahuje klíčové body změn. Zachovejte všechny důležité informace, ale usnadněte jejich pochopení.

S ohledem na legislativní změny, které vstoupily v platnost od začátku letošního roku, došlo k úpravám podmínek pro uzavírání dohod o provedení práce, přičemž se nově zavádí pravidla týkající se odvodů na sociální a zdravotní pojištění, což znamená, že pokud měsíční příjem z DPP u jednoho zaměstnavatele překročí částku 10 000 Kč, bude z něj nově odváděno pojistné, přičemž pokud má pracovník uzavřeno více dohod u různých zaměstnavatelů, přičemž souhrnný příjem překročí 40 % průměrné mzdy, bude také podléhat odvodům, a zároveň se zpřísňují podmínky pro kumulaci těchto dohod, aby se předešlo jejich zneužívání jako hlavního pracovního vztahu bez odpovídajících odvodů, což v praxi znamená, že zaměstnavatelé budou muset vést evidenci příjmů pracovníků na DPP a pravidelně je hlásit úřadům.

- Jižní Morava patří mezi nejstarší osídlené oblasti v České republice.
- Archeologické nálezy dokládají přítomnost lidí už v době paleolitu – známé je sídliště v Dolních Věstonicích, kde byla nalezena slavná Věstonická Venuše.
- V období Velké Moravy (9. století) bylo území centrem raně středověkého státu.
- Působení Cyrila a Metoděje v 9. století přispělo k rozvoji slovanského písma a křesťanství.
- Ve středověku se oblast stala součástí Českého království a významným centrem obchodu a vinařství.
- Během třicetileté války byla Jižní Morava často sužována vojenskými konflikty, zejména vpády švédských vojsk.
- V 19. století zde probíhaly významné bitvy napoleonských válek, například bitva u Slavkova v roce 1805.

Co dál?

- pozvánka na akci ve vaší knihovně
- osnova pro výroční zprávu
- korektury textů
- výběr nového vybavení do knihovny
- příspěvky na sociální sítě/do místního zpravodaje
- ...

Jak by měl prompt vypadat?

vytvoření lekce najednou

- **Cíl lekce:** Stanov hlavní záměr, např. naučit děti orientaci v knihovně nebo podpořit čtenářskou gramotnost.
- **Věková skupina:** Uveď věk dětí, např. 6–8 let, což ovlivní jazyk, obsah a aktivity.
- **Téma lekce:** Specifikuj oblast, např. pohádky, ekologie, práce s encyklopediemi.
- **Délka trvání:** Jak dlouho má lekce trvat, např. 30 minut nebo 1 hodina.
- **Formát lekce:** Popiš, zda má jít o přednášku, workshop, interaktivní aktivitu, nebo kombinaci.
- **Styl lekce:** Urči tón, např. hravý, edukativní, nebo zábavný.

Příklad promptu:

Jsem knihovnice a připravuji lekci pro děti ve věku 6–8 let na téma "Pohádky z celého světa." Cílem lekce je podpořit zájem o čtení a představit dětem rozmanitost pohádek. Lekce bude trvat 45 minut a měla by být interaktivní, kombinující čtení ukázek, otázky a krátkou kreativní aktivitu (např. kreslení). Můžeme použít obrázkové knihy a jednoduché pracovní listy. Pomůžeš mi s vytvořením struktury a nápady na aktivitu?

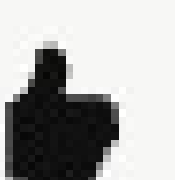
Další aplikace

- generování hudby - SUNO <https://suno.com/>
- generování hlasu, převod textu na mluvený projev, avataři - ElevenLabs <https://elevenlabs.io/>
- generování obrázků - Ideogram <https://ideogram.ai/>
- příprava výuky a lekcí - ScioBot <https://sciobot.cz/>
- úprava obrázků - Pixlr <https://pixlr.com/cz/>
- vizualizace z textu - Napkin.ai <https://www.napkin.ai/>
- analýza a vyhledávání v pdf souborech - ChatPDF <https://www.chatpdf.com/>
- sumarizace informací z různých zdrojů, generování podcastů - NotebookLM <https://notebooklm.google/>

DeepL Translator

<https://www.deepl.com/cs/translator>

- Překladač textů s pokročilou přesností v mnoha jazycích
- Velmi přesné překlady, lepší než Google Translate, uživatelsky přívětivé
- Základní verze zdarma, Pro verze od €8.74/měsíc

A překladačelé nebudou mít co žrát.

<https://www.wired.cz/clanky/a-prekladatele-nebudou-mit-co-zrat-porovnali-jsme-popularni-prekladace>

Děkuji!

Michaela Mrázová
michaela.mrazova@nkp.cz

DANKE!
THANK YOU!
MERCI!
GRAZIE!
GRACIAS!
DANK JE WEL!

• • • • •